

PRIMÄRVÅRDENS UTBILDNINGSENHET

ALLMÄNLÄKARKONSULT SKÅNE

**Rapport-
serie
2019:1**

Distriktssköterskor och sjuksköterskors fortbildning på hälso- valets vårdcentraler

---

Den här rapporten publicerades under januari månad 2019. Avsikten med rapporten är att kartlägga intresse och önskemål för fortbildning bland distriktssköterskor och sjuksköterskor som arbetar inom Primärvården Skåne.

Rapporten har skrivits av: Anette Helm, distriktssköterska och deltagare i referensgruppen för fortbildning distriktssköterska/sjuksköterska

Ansvarig för rapporten: Eva Pulverer Marat, Enhetschef Primärvårdens utbildningsenhet, Kompetenscentrum för primärvård i Skåne

Kontakt: Anette.Helm@skane.se

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	1
Bakgrund	2
Metod	2
Syfte	2
Resultat	3
Diskussion	7
Referenser	7
Bilaga 1. Enkät om fortbildning för distriktssköterskor och sjuksköterskor i Primärvården Skåne	8

Bakgrund

För att kunna säkerställa en god vård till befolkningen i Region Skåne behöver distriktssköterskor och sjuksköterskor ha tillräcklig kompetens i sin yrkesverksamhet. Det finns behov av kontinuerlig fortbildning för att öka kunskaper, upprätthålla och aktualisera kompetens inom olika ämnesområde.

Enligt kompetensbeskrivning för distriktssköterskor ska arbetet ske på vetenskaplig grund, holistiskt, patientcentrerat och hälsofrämjande. Sjuksköterskeutbildningen ligger till grund för legitimation till sjuksköterska och är grunden för specialistutbildning till distriktssköterska som omfattar 75 högskolepoäng (Kompetensbeskrivning distriktssköterska, 2008).

Primärvårdens utbildningsenhet (PUE) erbjuder producentneutral fortbildning till distriktssköterskor och sjuksköterskor inom Hälsovalet. Fortbildning planeras av utbildningsenheten och referensgruppen för distriktssköterskor och sjuksköterskor.

Fortbildning arrangeras av primärvårdens utbildningsenhet inom triagebedömningar för nyanställda samt ytterligare ca tre utbildningar per termin inom t ex hud- och sårvård, hypertoni, triage vid infektioner, telefonrådgivning, läkemedelsförskrivning samt psykisk ohälsa.

Metod

En enkät skickades ut i början av juni 2018 till 187 kontaktpersoner, distriktssköterska eller sjuksköterska på offentliga vårdcentraler i Skåne. Enkäten skickades också till verksamhetschefer på privata vårdcentraler. Enkäten som skickades ut till de svarande finns som Bilaga 1.

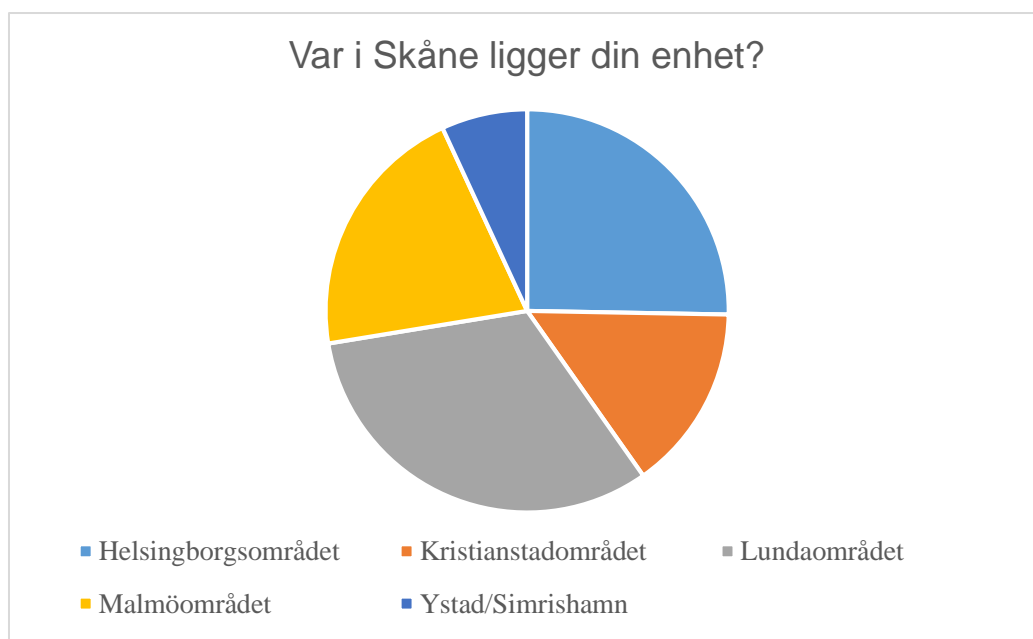
Syfte

Att kartlägga intresse och önskemål för fortbildning bland distriktssköterskor och sjuksköterskor som arbetar inom Primärvården Skåne

Resultat

Totalt besvarades enkäten av 89 distriktssköterskor och sjuksköterskor. Den skickades ut till 187 personer. Enkäten skickades till kontaktpersoner för fortbildningar på offentliga vårdcentraler och till verksamhetschefer på privata vårdcentraler. De personer som enkäten skickades till hade möjlighet att vidarebefordra den till sina kollegor för att så många som möjligt skulle kunna ge sina synpunkter.

De personer som besvarade enkäten arbetade i olika delar av Skåne. Fördelningen visas i figuren nedan.

Av de personer som besvarade enkäten arbetade 64 personer på en offentlig Vårdcentral inom Region Skåne och 22 personer arbetade på en privat vårdcentral.

Över hälften av de som besvarade enkäten var distriktssköterskor (61 %) och cirka en fjärdedel sjuksköterskor (26 %). Några var chefer (ca 6 %) och övriga hade andra specialistutbildningar t ex inom psykiatri, barnsjukvård och diabetes.

Det fanns en speciell kontaktperson för fortbildningar på 14 % av vårdcentralerna. På majoriteten av vårdcentralerna (62 %) fanns det inte någon kontaktperson för fortbildningar och på en del enheter visste den tillfrågade inte.

På frågan om intresse för specialistutbildning till distriktssköterska, bland de som var sjuksköterskor, svarade ungefär hälften att de var intresserade av specialistutbildning till distriktssköterska. Flera sjuksköterskor beskrev varför de inte hade vidareutbildat sig.

”Att jag inte får fullt betalt när jag specialistutbildar mig o då menar jag inte studiebidrag utan precis likadant som läkarna får sin fortbildning betald. jag tror att Region Skåne inte hade varit i den sits som de är nu med bristvara bland annat på operationssköterskor”

”För dålig lön efter 1 års studier. För dålig löneutveckling”

”Jag har inte vårdvetenskapen och kan inte söka ex distriktssköterskeutbildningen”

”Minskad ekonomi, tror att det hade varit mer populärt med utbildningstjänster där man läser på halvfart jobbar 50 % och har bibehållen lön”

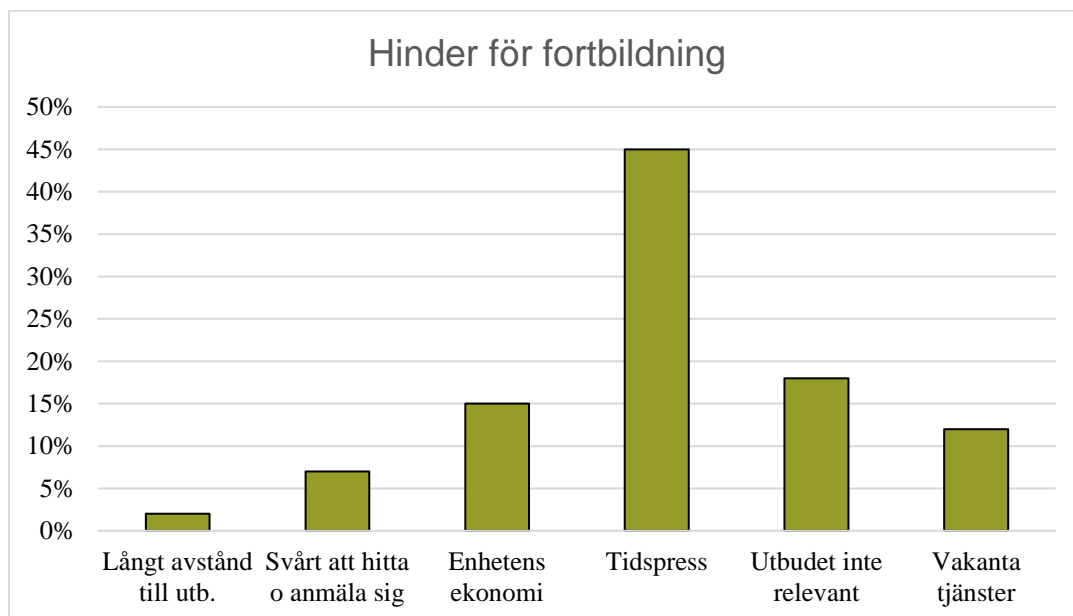
”Enhetens ekonomi, erbjudes ej full lön under utbildningstiden”

”Tidspress, Redan gått flera vidareutbildningar, lång erfarenhet”

”Då primärvården jobbar mycket med psykisk ohälsa är det önskvärt att det finns mer utbildningar inom psykiskt mående för sjuksköterskor, man har ju flera kortare fortbildningar inom psykiatri som man även kunde haft för sjuksköterskor inom primärvården.”

”Det som behövs är att förskrivningsrätten bör ligga som extra utbildning att både distriktssköterskor och andra funktionsutbildade utbildade sjuksköterskor ska kunna läsa det. Det försvårar arbetet att inte kunna hjälpa patienterna. Det är brist på distriktssköterskor, men det finns sjuksköterskor med andra utbildningar som är mycket bra tillgång för primärvården.”

Vilka orsaker det fanns till att distriktssköterskor och sjuksköterskor avstod från fortbildning? Det var möjligt för de svarande att ange mer än ett svarsalternativ.

Nästan hälften av distriktssköterskorna och sjuksköterskorna svarade att tidspress i verksamheterna var anledningen till att man avstod från fortbildning. Den näst största anledningen till att fortbildning avstods var att utbudet inte var tillräckligt intressant eller relevant. Enhetens ekonomi utgjorde också hinder för fortbildning liksom vakanta tjänster. En del tyckte att det var svårt och tidskrävande att leta och anmäla sig till fortbildning. Ett par personer tyckte att avståndet till platsen för fortbildningen var ett hinder och ville att fler utbildningar placerades i Höör eller Helsingborg.

På frågan vilken typ av utbildning distriktssköterskor och sjuksköterskor ville ha svarade många att de föredrog lokal fortbildning (44 %) och regionalfortbildning (19 %). Det efterfrågades också lokalfortbildning på den egna enheten (17 %) och lokala nätverksträffar (12 %). Några hade önskemål om webbaserad digital fortbildning t ex videotek eller webinarium (8 %). Även på denna fråga kunde flera alternativ väljas.

Vilken utbildningsform föredrog distriktssköterskor och sjuksköterskor i första hand (Även här kunde flera svarsalternativ väljas)? Över hälften svarade att heldagar passar bäst (57 %). De motiverade detta med att förflyttningar tar tid och att det därför var bättre med heldagar. En tredjedel tyckte att halvdagar var bra (33 %). De menade att det var lättare att komma ifrån en halvdag och att det fungerade om utbildningen var i närheten. Det tredje förslaget med dubblade tillfällen var ett önskemål för ca en femtedel (18,2 %). Dubblade tillfällen innebär att samma utbildning ges vid två tillfällen, vilket ger fler från samma enhet att delta i samma utbildning men vid olika tillfälle.

DISTRIKTSSKÖTERSKOR OCH SJUKSKÖTERSKORS FORTBILDNING PÅ HÄLSOVALET VÅRD-CENTRALER I REGION SKÅNE

En del av de svarande (38 av de 88) gav förslag på fortbildningsämnen i kommentarsfältet.

Förslag till fortbildningsämnen	Antal
Sårutbildning, bl. a pilonidalcysta, kompression	17
Hudutbildning, prickar, även barn	9
Öron, ÖNH	6
Inkontinens, katetervård, enures	6
Förskrivning av läkemedel, farmakologi	5
Infektioner	5
Diabetes	4
Psykisk ohälsa	4
Ögonsjukdomar	3
Allt	3
Hypertoni	3
Allergier	3
Yrsel	2
Vaccinationer, barn och vuxna	2
Ortopedi bla rörelse apparat bedömning för sjuksköterskor	2
Hjärtsvikt	2
Hot och våld	2
Akuta åkommor t.ex. anyfylaxi, kramper, hjärtstopp	2
Missbruk, riskbruk	2
Lungor, lyssna på lungor	2

Övriga förslag till fortbildning var stomi, kommunikation, integration, mina planer, hjärta, att leda en grupp, sjukskrivningar, barnsjukdomar, triage-er för nyanställd, nya riktlinjer, omhändertagande av flyktingar-kulturella skillnader, datautbildning, övervikt hos barn, hur locka fler att arbeta i primärvården, vårdhygien, barnsjukdomar.

Diskussion

Det fanns stort intresse för ökade möjligheter till fortbildning bland distriktssköterskor och sjuksköterskor som besvarade enkäten. De gav förslag på ämne inom vilka det fanns behov av fördjupade kunskaper. Att tiden inte räcker till var det största hindret för att delta i fortbildning.

En fråga gällde varför sjuksköterskor inte gått specialistutbildning till distriktssköterska. De svarade bland annat att det berodde på låg ersättning under utbildningstiden och att lönen inte steg tillräckligt när de bytte tjänst till distriktssköterska.

Lokalutbildning efterfrågades, där restiden inte blev alltför lång. Det är kostsamt att ordna fortbildning på många små enheter eller i samband med nätverksträffar. Webbaserad utbildning kan vara ett alternativ. Den sker lokalt och på valfri tid.

Dubblade utbildningstillfällen innebar att samma utbildning gavs vid två tillfällen. Det ger fler personer från en enhet att delta vid en utbildning. Samma kunskap ges till fler personer i arbetsgruppen. Det kan underlätta vid implementering av ny kunskap på arbetsplatsen.

En del av distriktssköterskorna och sjuksköterskorna tyckte att det var svårt att hitta och anmäla sig till utbildningar. Alla utbildningar annonseras på utbildningskalendern i Vårdgivare i Skåne samt i en utbildningsbroschyr som kommer ut en gång per termin. Kanske kan även andra former av direktinformation ges i form av nyhetsbrev via mejl en gång per termin med information om aktuella utbildningar.

Ökade möjligheter till fortbildning efterfrågades av distriktssköterskor och sjuksköterskor för att ge aktuella och fördjupade kunskaper inom arbetsområdet primärvård. Det fanns stort intresse för fortbildning inom flera ämnesområde.

Referenser

Svensk sjuksköterskeförening. (2008). Kompetensbeskrivning distriktssköterska. <https://www.swenurse.se/globalassets/01-svensk-sjukskoterskeforening/publikationer-svensk-sjukskoterskeforening/kompetensbeskrivningar-publikationer/distriktsskoterska.kompbeskr.webb.pdf>

Bilaga 1. Enkät om fortbildning för distriktssköterskor och sjuksköterskor i Primärvården Skåne

1. Har din vårdcentral en kontaktperson för fortbildningar?

Ja Vet ej Nej

2. Du som fyller i enkäten är (Går bra att ange mer än ett svarsalternativ):

Sjuksköterska Distriktssköterska Enhetschef Annat (ange nedan)

Kommentar

3. Du som är sjuksköterska. Är du intresserad av fortbildning till specialistsjuksköterska?

Distriktssköterska Annan (ange nedan)

Kommentar

4. Arbetar du på offentlig eller privat enhet?

Offentlig Privat

5. Var i Skåne ligger din enhet (kryssa i det som passar bäst)?

Helsingborgsområdet Kristianstadsområdet Lundaområdet Malmöområdet
 Ystad/Simrishamn

Om du vill, ange vilken enhet:

6. Vilka orsaker kan finnas till att distriktssköterskor och sjuksköterskor avstår från fortbildning (går bra att ange mer än ett svarsalternativ)?

Vakanta tjänster Enhetens ekonomi Utbudet är inte tillräckligt intressant eller relevant Tidspress Det är svårt och tidskrävande att leta och anmäla sig till fortbildningar
 Annan orsak (ange nedan)

Kommentar

DISTRIKTSSKÖTERSKOR OCH SJUKSKÖTERSKORS FORTBILDNING PÅ HÄLSOVALETS VÅRDCENTRALER I REGION SKÅNE

7. Vilken typ av fortbildning vill du ha (kryssa gärna i flera alternativ)?

- Fortbildning på egna enheten med inbjuden föreläsare Webb-baserad digital fortbildning
(ex. Videotek eller webinarium) Nätverksträffar i närområdet Lokal fortbildning
Regional fortbildning Annat (ange nedan)

Kommentar

8. Angående lokal och regional fortbildning, vad vill ni ha (går bra att ange mer än ett svarsalternativ)?

- Heldagar Halvdagar Dubblerade tillfällen Annat (ange nedan)

Kommentar

Förslag på fortbildningsämnen:

[vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/
primarvardens-utbildningsenhet/](http://vardgivare.skane.se/kompetens-utveckling/sakkunniggrupper/primarvardens-utbildningsenhet/)

skane.se/ako

Distriktsköterskor och sjuksköterskors fortbildning på hälsovalets vårdcentraler

Januari 2019

